

Slovenski Dom.

Napredno kmetsko glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: trisopna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravitelstvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Proč s slabo voljo.

Kakršne volje je človek, skozi takšna očala gleda in presoja svet. Vlada, politika, izkoriščevalci, usoda, hudi časi itd. dobe marsikaj na svoj račun, kar bi šlo v resnici na račun naše slabe volje. Vsled nje nam omahnejo roke, uhajajo lepe prilžnosti, se kopičijo in večajo sitnosti. Kako naj premagujemo slabo voljo, poroča zdravnik dr. Sadler: Zamenjaj slabovoljne misli z nasprotnimi, ki nam vzbude v duši občutek sreče in navdušenja. Preženi strahopetne misli z gojenjem odločnih in samozaupnih misli. To je edino pravo zdravljenje slabe volje. To zdravljenje gotovo ne bo brezuspešno, če imamo količkaj odločnosti. Kadar svoje misli ovladaš in preženeš slabo voljo, glej, da pri tem ostaneš in se v tem utrdiš. Pazimo tudi na **malenkosti**; če jih prezremo, se sesedejo po duši kot prah in kaze dobro voljo.

Skrivnost, zdraviti slabo voljo, obstoji v tem, da se navadimo ovladati same sebe. Postani gospodar svojega lastnega duha. Postani vladar svoje volje. Goji trajno veselost, zaupanje v samega sebe, mirnost in prijaznost. Kakšne vsote bi dobili, če bi hoteli v denarju izraziti škodo, ki jo je na svetu že povzročila slaba volja in posledice slabe volje. Potem se pa še dobe ljudje, ki svojo slabo voljo naravnost goje, ki so sami sebi všeč, da si se morajo smiliti, ker so »tako slabe volje«. Zato zahtevajo od vse okolice na ta način potrpežljivosti, obzirnosti, ki jim nikakor ne gre. Zato proč s slabo voljo! S to ne opravimo prav nič. Če s prijazno besedo in prijaznim obrazom ne opraviš nič, nastopi sicer resno, toda v svoji notranjosti ostani miren.

Šnops in „politika“.

Nekatera znamenja kažejo, da se začneja ljudem počasi svetiti in da začnejo slutiti velik pomen **narodnih zdravstvenih razmer za politiko, narodno gospodarstvo in kulturo sploh**. Tako se je n. pr. začelo zadnje čase po listih veliko prerekanje

radi splošne zašnopsanosti na Koroškem. Listi raznih strank sicer skušajo to naprčiti tem ali onim političnim vplivom. Vzrok tiči seve predvsem v stopinji razvitka. — Ljudstvo je dobilo dosti formalne izobrazbe, od vse higijene pa le v krščanskem nauku nekaj drobtin, toda nerodno zaviti v »versko« obliko, da je zaradi nje vsak, čim je nekoliko prišel med svet, hitel baš radi te za danes neumestne oblike vreči proč z obliko tudi **dobro jedro tistih nauk**. Napredek je v tem, da se v javnosti o teh vprašanih sploh enkrat začne govoriti in pisati.

Spočetka ta »javnost« ne bo vedela, kakšen obraz bi pravzaprav napravila napram takim vprašanjem, ker se v njih za enkrat še prav nič ne spozna. Pa za zanimanjem že pride kmalu spoznanje. Podlaga **politične podivjanosti** tvorijo vedno tudi nezdrave higijenične razmere. **Osebn** trezen človek se tudi v javnem življenju ne bo dal zapeljati nobenemu hujšaku čez meje dostojnosti.

Glejmo, da pri tem delu ne bomo Slovenci zadnji! Še sedaj se težko borimo. Kaj šele, če bi drugi narodi okrog nas postali trezni, mi pa vedno bolj lezli v šnops, se vedno bolj vdajali pijači.

Kaj pomagajo vsi politični in tudi gospodarski uspehi, če pa ni zdravja; kjer ni zdravja, ni sreče. Naše telo je namreč tisto sredstvo s čegar posredovanjem smo dostopni za občutke sreče. Če to sredstvo ni v redu, smo tudi za občutek sreče manj ali sploh nič dostopni.

Denar je že dobra reč, pa le v **dobrih rokah**. V pijančevih rokah denar ne zaleže nič, k večjemu škoduje. Le poglejmo: oče s težavo spravi skup premoženje, časih eno, dvoje posestev. Toda kaj mu pomaga vse to, če je imel čas za vlačenje, ni pa zato imel časa za **pravo vzgojo otrok**: med tem ko je on skup vlačil, se mu pa sin zapije, ki potem požene in razmeče, kar so predniki s takim trudom skupaj spravili. Torej denar še ni vse. Glejmo, da bo naš denar vedno tudi v **pravih rokah**. Kaj na primer pomaga premoženje, če smo pa tako grabili skup, da smo pri tem zapravili

zdravje. Ljudje potem sodijo ponavadi nekako tako: e, preveč je grabil, ga je bog kaznoval, da nima sreče pri otrocih. Higijena nam je pokazala pravo notranjo zvezo pri teh pojavih: človek, ki je od dela prenapet in izmozgan, ali pa, ki si je od predobrega življenja pridobil nezdravo kri, rodi slabe ali vsled nezdrave krvi k slabemu nagnjene otroke. Če pridejo ti v količkaj neznatne skušnjave, ki na jedre, zdrave mlade ljudi splošno ne vplivajo, pa takšni slabiči kmalu podležejo. Zapomni si, čitatelj: podlago slabega značaja in slabe naravnosti tvori vedno **slabo zdravje** (onečiščena kri in izmozgano živčevje).

V svetem pismu se torej čisto prav bere: »Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, sebe pa pogubi.« Vse premoženje ne koristi nič, če izgubimo vsled njega **zdravje in ž njim srečo**.

Posvetimo torej tudi tem vprašanjem nekoliko pozornosti, tudi taka reč spada v — politiko in posega v naše žepe. V zanemarjanju **higijeničnih malenkosti** tiče prvi vzrok prenapolnjenih bolnišnic, **blaznic in kaznilnic** (tudi zločini so posledice pokvarjenih življenjskih sokov, torej bolezni).

Seveda s tem še ni rečeno: proč s premoženjem, živio lenoba. O ne! Ravno narobe: mi moramo stremeti v prvi vrsti za temeljitim duševnim in telesnim zdravjem baš zato, da bomo mogli dobrine, ki nam jih nudi svet, čim bolj in čim dalje uživati. Celo vprašanje o zdravju in narodovem življenju se vrti okrog tega: ali je človek **suženj svojega premoženja, ali pa če je gospodar svojega premoženja**, ali služi človek premoženju, ali premoženje človeku.

Pridno torej delajmo in pridobivajmo sredstva, ki nam omogočajo **telesno in duševno hrano**, obenem pa ne pozabimo na tisto, kar nam pomaga, da moremo sadove tega svojega dela čim dalj uživati: ne pozabimo na solnce, zrak, svetlobo, globoko dihanje, počitek in primerno razvedrilo.

Le v zdravem telesu prebiva zdrava in — srečna duša.

Vojna na Balkanu.

Zadnjič smo omenili, da je od doli nekaj manj vesti, da vlada tam mir pred viharjem. Pretečeni teden so se začeli res oblaki vedno bolj kupičiti, in kot se kaže, zanaša veter zgodovinskih dogodkov že prve kaplje na pozorišče. Pretečeni teden se je cel položaj že temeljito izpremenil. Vesti o »Balkanski zvezi«, sklenjeni med Bolgarsko, Srbijo, Črno goro in Grško, so potrjene: vse države so že začele z **mobilizacijo** in vojaštvo samo še čaka povelja za boj. Tudi Turki že mobilizirajo.

Vojna sicer še ni napovedana, vendar pa se zgodi to baje čim prej. Zvezne države zahtevajo od Turkov samoupravo za Staro Srbijo, Makedonijo, Albanijo in Kreto. Če Turčija tekom **treh dni ne ugodí**, izroče evropskim velesilam poslanico, **da po preteku nadaljnjih treh dni začno z vojno**. Če so te vesti resnične, **bi se torej vojna začela v sredo, dne 9. oktobra**.

Kako tesno so zvezane omenjene države, svedoči dejstvo, **da se bo srbsko vojaštvo bojevalo tudi na bolgarski zemlji**: en srbski konjeniški polk se je že odpeljal na Bolgarsko. Srbi imajo čez 100 milijonov za enkrat pripravljenih za vojno. V Belem gradu so zaplenili čez 50 vagonov streljiva in dva letalna stroja, kar je bilo namenjeno za Turke.

Da je položaj skrajno resen, priča, da sta bolgarski in srbski poslanik pri turški vladi **že odpotovala**, kar pomeni, da so zveze med dotičnimi državami pretrgane in da ima besedo meč.

Prihajajo že tudi poročila o prvih spopadih. Pri Vranji so Turki prekoračili mejo. Srbski kmetje in vojaki so se jim postavili v bran, ter jih končno pognali čez mejo. Turki so pustili na bojišču 100 mrtvih. Tudi srbske čete so baje že prekoračile mejo.

Ali je ta vojna opravičena? V četrtek, dne 3. oktobra se je sestala k izrednemu zasedanju srbska narodna skupščina (srbski državni zbor). Vlada je podala spomenico o grozodejstvih, ki so jih morali pretrpeti Srbi zadnja leta na Turškem. Od leta 1906. naprej navaja spomenica v turški Stari Srbiji **2092 turških zločinov: 436 umorov, 261 poskušanih umorov, 528 roparskih napadov, 229 opustošenj, 31 požigov, 33 nasilstev in posilstev žena in 10 opustošenj cerkva**. Da pri takih razmerah narodu zavre kri, je čisto naravno. Zato bo to v resnici **narodna vojna**. Vanjo ne pojdejo Srbi in Bolgari **na komando, temveč iz navdušenja**. Bolgari so bili n. pr. že tako razburjeni, da se je njih ministrski predsednik izrazil: bodisi napovemo Turkom vojno, ali pa imamo doma revolucijo.

Srbi so na Ogrskem že kupili 1000 konj. Vrhovni poveljnik združene bolgarske in srbske vojne bo bolgarski car Ferdinand. Iz Rusije prihaja poročilo, da pride

Jugoslovanom 10.000 ruskih prostovoljcev na pomoč.

Še nekaj besedi o »visoki politiki« v teh zadevah. Naša država noče dopustiti, da bi se Srbska in Bolgarska povečali s turškim ozemljem in namerava v tem slučaju zasesti sandžak Novi Pazar med Srbijo in Črno goro, ker stremlji, da bi počasi zasedla vse ozemlje do Soluna. Tega pa zopet ne mara Rusija, ker bi bila potem ona zopet odrezana od Sredozemskega morja, četudi bi se kdaj polastila Carigrada. Zato je začela Rusija mobilizirati na avstrijski meji, da bi Avstrijo prestrašila. Ker bi pa v tem slučaju lahko Avstrija zahtevala od zaveznice Nemčije pomoč, bi bili Angleži in Francozi v takšni skušnjavi, napasti sovražne Nemce za hrbtom, da bi to skušnjava komaj premagali. Skratka, lahko bi bila mahoma zopet **cela Evropa v ognju**, kot je bila ravno pred 100 leti leta 1812, za časa Napoleona.

Ni torej čuda, da hite in skušajo državniki odriniti to pretečo nesrečo z vsemi močmi, ter na vsak način **omejiti vojne grozote na Balkan**, ker preprečiti **vojno sploh** skoraj ne bo več mogoče. Balkanska zveza se je v tem oziru izkazala kot previdna politična organizacija, ker je proglasila, da ne mara Turčiji **odvzeti nič dežela, temveč zahteva le za prej omenjene pokrajine samoupravo**.

Čez teden dni bomo pač že lahko sporočali o kakih dogodkih, ker se mora stvar med tem tako ali tako obrniti.

Kmetje pozor.

(Dopis z dežele.)

Zopet je prišel čas jeseni, ko kmetje spravljamo pod streho letni pridelek, s katerim nas je poplačala mati narava za naše trudapolno delo.

Smelo bi kdo rekel z evangelijskim bogatašem: hrami in žitnice so napolnjene, duša, zdaj mirno uživaj sad svojega truda.

Da to ni tako, tega ni potreba na tem mestu razlagati, ker ima skoraj slednji kmet že v zgodnji spomladi v upanju na dobro letino že tak proračun, da zanj in njegovo družino malo ostane; puf in knjižice pojejo naprej svojo staro pesem po prodajalnah. Da davčni eksekutor ne zarubi in proda zadnjih krompirjev, kateri so še v kleti za davke koncem leta, hočeš ali nočeš, da krompir pri hiši ostane, moraš prodati še tistega prašička, katerega je gospodinja celo leto za dom redila, da so poravnani davki, v katerih so vsem stanovom zapopadene plače. in kmet še nikoli ni dobil od nikogar nobene zahvale za to. Vesel in zadovoljen mora biti, da se je rešil sitnosti s tem, da je plačal.

Kmeta to nič ne žali, naj ga kdo hvali, ali ne. Žaliti ga pa pač mora to, ker je eden izmed vseh stanov, kateri ni zadovoljen z odmerjeno plačo, katera je že pri

davkih plačana, ter pride v hišo s svojim protokolom, kateri je bil pred 50. leti v veljavi: zahteva se toliko pšenice, toliko masla, toliko vina, toliko denarja, in voz drv na dom pripeljati.

Kdo je to? Najbrže je že uganjen pravi. Da, to so sedanji duhovniki, kateri so si povsod prisvojili vso oblast.

Spomni se, zavedni kmet, ko pride župnik v hišo po bero: Kam te zapostavlja ob času volitvi, še celo ob volilno pravico te pripravi, iz volilnega imenika si izpuščen, če le nasprotno misliš. Ob času bire pa nisi pozabljen, vse mu gre v slast: pšenica, drva, maslo in vino, čeprav je iz takozvanih »liberalčevih« rok.

Skrajni čas je že, da se preneha odrajtovat duhovnikom bero in da bi se kmetje povsod že enkrat za vselej rešili te nadleže z odkupom. Razume se, da duhovniki sami ne bodo nikoli prenehali, dokler bo hotel kdo dajati, bodo jemali, saj že nad 50 let jemljejo in kmeta žulijo. Še toliko so bili predrzni lansko leto, da so sklepali zakon v kranjskem deželnem zboru proti zakonu, ki dovoljuje, da se kmet odkupi od bere. Da je to resnica, je pokazala letošnje leto neka obravnava v tem oziru. Župniki in kaplani so v razredih kakor drugi uradniki, zraven imajo tarifno štolnino. Če ne prejemajo toliko plače, kolikor jim je v postavljenem razredu določeno, morajo se pritožiti edino le pri svojem verskem zakladu. Kmet, kot avstrijski državljani, je obvezan edino predpisane davke in odstotke plačevati, kakor vsak drug stan, bodisi trgovec ali tovarnar. Napačna misel je to, kdor misli, da duhovska bera spada k realnim bremenom.

Kdor je v ugodnem položaju, da je lahko dajal tisto bero, naj bi le del tistega zneska, oziroma bere žrtvoval v druge blage namene: prepotrebni Ciril - Metodovi družbi. Imel bi mirno vest, da je s tem storil narodno dolžnost.

Kmet.

Razgled po svetu

Povodnji na Ogrskem.

Vsled neprestanega deževja so tudi ogrske reke silno narasle. Tako je n. pr. Tisa pri Körös - Mezö izstopila čez bregove in vse poplavlila. Pod vodo je 3000 oral z vinogradi in koruzo. Škode je čez **2 milijona kron**. Ubogi kmetje!

Čehi na Dunaju.

Dunajski Čehi so danes že tako organizirani, da se češke družine več ne pomenčujejo, ko se priselijo na Dunaj, kakor se je godilo še pred 20 leti. Društvo »Komensky« vzdržuje na Dunaju sledeče **češke šole**: 4 ljudske šole, 2 obrtnonadaljevalni, 2 otroška vrtca in 4 šole za učenje češčine, in izdaja svoj poseben list: »Dolnorakousky Obzor«. Društvo »Svatopluk

Čech« ima javno knjižnico, ki šteje 8000 zvezkov. Največja slovenska javna knjižnica, Simon Gregorčičeva v Ljubljani, ima n. pr. samo 4000 knjig. — Društvo »Pokrok« priredi vsakih 14 dni češko predstavo. — Na Dunaju izhajajo 3 češki dnevniki. Dunajski Čehi imajo okrog 150 raznih podučnih, zabavnih, strokovnih in drugih društev. — Če bi si vzeli n. pr. naši koroški Slovenci dunajske Čehe za vzgled, namesto da zdihujejo in govore o »tužnem Korotanu«, bi tudi naši slovenski Korošci želi podobne uspehe, kot jih dunajski Čehi.

Slovenija

s Koroški deželni zbor. V Celovcu so obravnavali v tamošnjem deželnem zboru deželni proračun. Krčili in strigili so, pa brez zvišanja doklad le ne bo nič. Do 3. popoldne so se »pogovarjali«. Slovenski poslanec Grafenauer je temeljito bral levite nemškimi nacionalcem, ki imajo tam večino in ki tako znajo gospodariti. Nazadnje so sprejeli predlog za zvišanje deželnih doklad. Za Celovec so jih zvišali od 67% na 77%, za ostalo deželo pa od 75% na 90%. Tudi kranjskim davkoplačevalcem zapoje klerikalna večina kmalu takšno pesem, zato se boji sklicanja deželne zbor. S. L. S. se že namreč malo sanja, da za takšno brenkanje ne bomo preveč navdušeni s klerikalnimi volilci vred.

s Sijajna hrvaško - slovenska zmaga v Pulju. V Pulju, mestu vojne mornarice, ki ga poznajo vsi naši fantje, ki so služili na naših vojnih ladjah, so Hrvatje in Slovenci sijajno zmagali. Vršile so se nadomestne volitve za istrski deželni zbor. Slovenski kandidat Stihovič je dobil 404 glasove, laški pa samo 231. Počasi napredujemo na slovanskem jugu, pa vendar le gre.

s Glavni zbor štajerskih narodnjakov. Dne 6. oktobra se vrši glavni zbor narodne stranke za Štajersko. Snidejo se narodnjaki s cele dežele v čim največjem številu in se pogovorijo o položaju, o bodočem strankinem delu na narodnem, gospodarskem in kulturnem polju, o strankini organizaciji, o njenem časopisu itd. Isti dan se vrši popoldne velika narodna slavnost v prid strankinemu, takozvanemu narodnemu skladu; stranka potrebuje naravno gmotnih sredstev, če hoče svojo organizacijo in svoje delo izpopolniti. Pripravljati je pa tudi treba bojni sklad za nove deželnozborske volitve, katere bodo morda že prihodnje leto. Udeležiti se torej veselice, katere čisti dobiček je namenjen narodnemu skladu, je častna zadeva vsakega narodnjaka. Kranjski narodnjaki so letos na enaki slavnosti dosegli velikanski uspeh: 10.000 K čistega dobička. — Dnevni red: 1. Glavnega zbora narodne stranke (ob 10. dopoldne v veliki dvorani »Narodnega doma«): a) poročilo o splošnem po-

litičnem položaju, o strankinem bodočem delovanju, o njeni organizaciji in časopisu; b) volitev glavnega in izvrševalnega odbora narodne stranke; c) poročilo o deželnem zboru; č) raznoterosti. 2. Po glavnem zboru obed v raznih slovenskih gostilnah; nato si lahko udeleženci ogledajo narodno - obrambno razstavo v »Narodnem domu«. 3. Ob 4. popoldne v vseh zgornjih prostorih »Narodnega doma« velika narodna slavnost v prid narodnemu skladu z najraznovrstnejšim sporedom. (Opozorjamo samo, da igra vojaška godba iz Zagreba, dalje bo vinska poskušnja, vinska trgatev, več gledaliških iger, več pevskih točk, srečoloy itd.)

o Ljubljanska okolica o

g Št. Vid nad Ljubljano. Firma Zabret-Podlesnik. C. kr. okrajno glavarstvo v Ljubljani je 25. septembra t. l. rešilo naš rekurz proti sestavi občinskega volilnega imenika. Dolgo časa je torej pretehtovalo in preiskovalo ter poizvedbe vodilo o šentviških volilnih imenikih, katere so Šentvitčani tako pošteno sestavili. Že pri reklamacijski komisiji v Št. Vidu se je ugovarjalo, da naj se župnik Zabret in Podlesnik izbrišeta iz volilnega imenika. Župnik Zabret je pa kot član reklamacijske komisije predlagal, da se je vpisal kot firma Zabret-Podlesnik. In čudno, to čast je pa preč. Tinetu c. kr. okr. glavarstvo z odlokom z dne 25. septembra t. l. odvzelo, torej z dnem 25. septembra t. l. je potekla čast firme Zabret-Podlesnik v Št. Vidu. V Kraljičevi hiši pa res ni nobena koncesija sreče doživela, ne gostilniška in najmanj pa firma Zabret-Podlesnik. Volitve se bodo vršile še le po misijonu, tako se splošno govori po Št. Vidu in baje za to, da bodo še misijonarji ljudi preparirali, da bi volili po receptu tiste Zabretove slike v objemu z mladenko in pa po receptu Kraljičevega kozolca.

g Št. Vid nad Ljubljano. Nekaj o Zabretovim ljubljencu, vulgo Kozlarju iz Vižmarjev, občinskemu odborniku in načelniku gasilcev vasi Vižmarje. Zdi se, da je najprvo potrebno omeniti, da je v naši šentviški okolici skoraj v vsaki vasi po eno gasilno društvo, to pa za to, da je več načelnikov in odbornikov, ker so ljudje zelo častihlepni. In kdor ni občinski mož, kakor na primer Dedenkar z Dvora ali pa Jaklič iz Vižmarjev, je vsaj odbornik gasilcev tako, da je potem vsak nekaj. — Obsebi umevno, da so to ljudje Zabret-Klanfarjevega kalibra. Avgusta meseca t. l. je pa gasilno društvo Vižmarje otvorilo pri gosp. Novaku v Vižmarjih tekmovalno keglanje na dobitke, pri katerem je bilo okrog 800 kron prejemkov. Od teh 800 kron s sto kronami zapuščine pokojnega častitega gosp. Franceta Čudna, posestnika v Ljubljani in Vižmarjih, urarja itd., prejel je ta katoliški mož, dični načelnik, volgo Kozlar iz Vižmarjev (ki je malo

manj kakor svetnik, enak onemu vladarju, ki ga je Zabret zadnje nedeljo med božjo besedo omenil, da je bil katoliški mož in že malo manj kakor svetnik, pa se je spozabil v svoji jezi, da je ukazal in pomoril v pol ure 7000 ljudi brez razlike stanu), okrog 450 kron, katere pa gasilno društvo še do danes vkljub opetovanim terjatvam, ne more od njega izterjati. Gasilno moštvo ga je prav po klerikalno zmerjalo z svinjo itd., pa vse nič ni izdalo. Kozlar se je pa med tem prav dobro počutil celo tam nekje v Ljubljani. Čujte in strmite, naš prečastiti Tine Zabret pa agitira od hiše do hiše, se pelja in trudi, da bi kar največ takega materiala spravil v občinski odbor. Ali je mar potem čudno, ako ima naša občina okroglo 300.000 kron dolga. — Može, volilci, ni se vam težko odločiti pri prihodnjih občinskih volitvah, s katero stranko boste volili. Proč s takimi ljudmi, ki so nam 300.000 kron dolga napravili. — Ako hočete, da se vaša neodločnost ne bo maščevala nad vami, tedaj je vaša sveta dolžnost, da v občinski odbor izvolite može značajne. Ne pa ljudi, katerim je spomenik Kraljičev kozolec, ali pa, da so slikani v objemu z nežnim spolom, ali pa tiste može, ki so onesnaženi z ženskimi lasmi.

g Št. Vid nad Ljubljano. Kozlarje, Jakelče naše zaljubljene slike, spomenika Kraljičevega kozolca itd., hočejo naši klerikalci v občinski odbor. Kar je pa značajnih mož, se pa vrže tudi iz nepolitičnih društev, in to za to, da si ne bi z njim lastno korektnostjo ne pridobili čim več zupanja pri ljudstvu. Spominjamo samo na en slučaj: Pri gasilnem društvu v Šent Vidu je bil podnačelnik gosp. France Štrukelj, posestnik itd. iz Guncelj, že 22 let. Ker je bil pa gospod Štrukelj kot četovodja v 17. pešpolku, pridržen k takozvani »Fajerberajtschaft«, in se že tamkaj v gasilskem vodstvu prav temeljito izuril, je bil vsak njegov nastop bodisi pri gasilskih vajah ali pa v slučaju požara takten, neustrašen ter naravnost izboren in spreten tako, da je užival splošno zaupanje pri ljudstvu. To pa je Klanfarjevega očeta Toneta kot načelnika bolelo, in konec tega je bil, da se je gosp. Štrukelj, ki ima v cellem okrožju največ zaslug pri požarih, iz društva izključil. Ali ni to samo v Št. Vidu mogoče? — kjer kraljuje Kraljičev kozolec.

g Št. Vid nad Ljubljano. Misijon v Šent Vidu pripravlja, kakor smo zvedeli iz zanesljivega vira, naš dični Zabret. Vzrok je seveda prozoren, gre se namreč za občinske volitve. Ker je pa klerikalna strahovlada v Št. Vidu ogrožena in je v nevarnosti, da po volitvah ne bode imel Klanfar v odboru samih kimavcev, treba je ljudi pripraviti za volitve, najprikladnejše sredstvo za to, pravijo, da je misijon. No, naše mnenje je, da tudi misijon ne bode zadostoval, da bi ohranil sedanjo strahovlado v Št. Vidu. Volilci, ojunajte se in

uredite sami gospodarstvo občine s tem, da volite odbor, ki bode skrbel za dobrobit občanov-davkoplačevalcev in ne samo za lastni žep. — Kmetje in obrtniki: Ali nam bodo misijonarji prevzeli 300.000 K občinskega dolga?

g Št. Vid nad Ljubljano? Draveljsko gasilno društvo je priredilo pretečno nedeljo vinsko trgateg v gostilniških prostorih gostilne pri Slepem Janezu, ki je bila prav dobro obiskana. Priredba je bila v zadovoljnost obiskovalcev kot v korist društva prav povoljna. Posebno pozornost so vzbudili viničarji in brhke viničarke, katerih se je pripeljalo na okrašenem vozu trideset, zabava je trajala pozno v noč, videlo se je, da je draveljsko gasilno društvo splošno priljubljeno, dasi so ga hoteli lansko leto Zabretovi pristaši uničiti ali vsaj oškodovati, kar se jim pa ni posrečilo. Gasilno društvo se je v tekočem letu udeležilo z vso agilnostjo vseh požarov v tukajšnjem okolišju in s tem pokazalo, da umeje storiti svojo dolžnost, zato je prav, da se ga tudi pri njegovih prireditvah podpira, da si lahko nabavlja potrebno orodje.

Ij D. M. v Polju. Danes, dne 24. septembra je imela tukajšnja šola šolsko mašo. Pri maši so peli učenci tako slabo, da smo se zgražali. Ko je bil še gosp. Kavčič nadučitelj na tej šoli, so peli šolski otroci tako lepo, da jih je bilo veselje poslušati. Sedaj, ko je Mihelčič vodja na tej šoli, se pa učenci tako derejo na koru, kot bi jih za vrat tiščal. Niti enkrat še ni bilo lepega petja. Škandalozno so pa peli danes, dne 24. septembra. Učenci so sredi pesmi prenehali. Znali niso ne napeva, ne teksta. Če bi organist ne bil pomagal, bi bilo sploh tiho v cerkvi. Kakšen vodja pa je to, če jih ne zna niti navadne cerkvene pesmi navaditi? Škandal! Če niste zmožni, čemu se silite? Opazili smo tudi, da so šli učenci brez zastave k maši. Kje je zastava? Ali je pod vašim vodstvom že spletnila? Zapomnite si tudi, da se cesarska pesem ne poje pri vsaki šolski maši. Še nekaj. Čujemo, da se nadučitelj Mihelčič sodnijsko toži z nekim učiteljem. Ta je pa res lepa. Komaj ste prišli, eno leto ste šele tukaj, pa se že tožarite. Ne vemo, za kaj sploh gre, le to konstatiramo, da je za vas zelo grdo, ker se tožarite. Kavčič je bil 26 let v Polju, pa se ni z nikomur tožaril. — Sploh opažamo že nekaj časa, da učiteljstvo večkrat kam gre, pa vedno brez Mihelčiča. Nam se dozdeva, da ga učiteljstvo ne mara. Radi tožbe se bomo pa nekoliko pobrigali in v eni prihodnjih številkih Mihelčiča nekoliko »razsvetlili«. Dopisniku iz Št. Vida bi pa bili zelo hvaležni, če bi nam Mihelčiča nekoliko natančneje opisal. Kakor vemo, je tudi v Št. Vidu pokalo.

Ij Iz Zaloga se nam piše: Naj vam sporočimo malo stvar sicer, pa jako značilno za blagodejni vpliv sedanje »verske nra-ve« vzgoje. V papirnici v Vevčah zapo-

slen delavec se je nameraval po sv. Jurju seliti drugam. Po drugih osebah je pa izvedel, da mu hoče nova gospodinja stanarino računati kar na 16 K za eno sobo s kuhinjo, a to ceno šele, ko bo v hiši z vsem pohištvom priseljen, naznaniti. Ker je ta cena za vaše razmere res veliko previsoka, je prosil na vse pretege svojega bivšega gospodarja, da naj mu še za božjo voljo prepusti za toliko časa stanovanje, dokler on ne uredi vse potrebno, kar se tiče stanarine; obljubil mu je, ako se ga usmili, da mu da do tistega časa, dokler še ostane v hiši, podvojeno najemnino, kar je pa njega gospodar, akoravno ga je še nadalje v hiši obdržal, odločno odklonil. Iz hvaležnosti, da sme dokler ne uredi svojega stanovanjskega vprašanja, po stari ceni ostati, obljubil je hišnemu gospodarju dati v dar neko ograjo pri dvorišču, katero si je sam naredil, ter vse vrtnice, katere so bile pri hiši vsajene, a so bile njegova last. Sezidal si je potem lastno hišico, a ko se je izselil, hotel je vzeti vse, kar je poprej neprisiljeno sam podaril gospodarju, s silo, kar se mu je pa zabranilo. Neki dopoldan, ko ni bilo gospodarja ravno doma, pridrvi čukarski podporni član J. P. in izruje vse vrtnice okrog hiše in odide s plenom domov. Tu je podana jasna slika teh bogaboječih mož, kateri obljubujejo — ako so v sili — tudi Boga raz stene, a ko se že čutijo varnega, se pokažejo v pravi luči, kakor so sploh vsi ti — na klerikalni podlagi vzgojeni možakarji

Belokranjske novice

bk Iz Prelogov. Pri nas razsaja že tri mesece huda griža, ki pobira posebno otroke, stare 3—6 let, a tudi starim ne prizanaša; umrlo je odraslih 8, otrok pa 14, a mnogo jih je še bolnih. Ker so rodbe bolj revne in si ne morejo klicati zdravnika, so prepuščeni usodi ter čakajo, da umro, kljub temu, da so nekateri že prosili pri občini podpore itd., a župan se še ne zmeni za to. Seveda, ko so se gradile barake in drugi ogledi, je bil župan vsaki dan na Prelogih ter bral svetle kronce, zraven je tudi svojega zeta vlačil, da je pomagal kinati in si računati pot 2—3 K. Mirno povedano, da bi imel to delo občinski tajnik in ne Plutov zet, a Plut ni privoščil zaslužka tajniku. A sedaj pa, ko bi bilo treba, da si župan ogleda in okreni potrebno radi bolezn, ga ni niti od daleč videti. Tu seve ne bo nič kronic za pot! — G. Plut, pozivljamo vas, da takoj ukrenete potrebno, da se prepreči bolezen, ter pridite pogledat v našo leseno vas in se ne sramujte, ker nimamo tako lepih hiš na razpolago, kot vi, ker take stavbe zmorejo le župani sedanjega časa pod vlado eselasa. — Delo v predoru zelo hitro napreduje, sedaj je že globoko čez 450 metrov, kljub temu, da je delo zelo naporno, ker je večinoma peščen svet. Tudi plača je sedaj

boljša, a delavec si vendar ne more nič prihraniti, ker ga zopet na drugi strani Židje oberejo, ki prav drago prodajajo svoje ničvredno blago. In to je vzrok samo preljubljeni župan, ki je dovolil Židom nastaniti se skozi ob prog. Res, Semničani morajo biti hvaležni za take usluge gosp. Plutu.

bk Iz Semiča. V št. 38 »Slovenskega Doma« je citati neki popravek našega dičnega župana Pluta, ki se hoče prati, češ, da on ni mlajev podiral in da ni imel seje radi mlajev itd. — G. Plut, kaj se boste prali in hočete utajiti svoje dejanje, ker imamo vendar še vaš dopis v rokah, ki ste ga sami prinesli, oziroma prilomastili k načelniku »Sokola«, s sledečo vsebino:

Št. 1327.

Slavnemu odseku telovadnega društva »Sokol« v Semiču, v roke tč. načelniku v Semiču.

Ker ste postavili mlaje in na iste napis na občinskem prostoru, brez da bi bili zato sprosili pravice pri podpisnem županstvu, se Vam v smislu § 28 točka 1. občinskega reda naroča, da morate postavljene mlaje takoj odstraniti, sicer zadenejo — društvo postavni stroški, oziroma nasledki. Ako ne bi Vi tega storili takoj, bo to županstvo na Vaše stroške storilo.

Županstvo Semič, dne 28. julija 1912.

Jakob Plut.

No, gosp. Plut, ali sedaj še tajite? Dajte pravite v svojem popravku, da niste Vi podirali mlajev, čemu ste potem klicali orožniško asistenco, da Vam je stala za hrbtom, kljub temu da niste imeli dovoljenja od glavarstva itd.? Tudi tercijalke so vriskale od veselja, ko ste jim rekli, da bodo Sokoli zaprti, kar se Vam lahko s pričami dokaže. Torej, čemu se sedaj perete, ker cel svet ve o Vaši izobrazbi, a sedaj ste se pa še bolj skazali, kaj znate vse storiti, se vidi v Vašem skrpucalstem popravku.

bk Iz Prelogov. Z velikanskim zanimanjem smo čitali v »Slovenskem Domu« neki popravek našega dičnega župana in pri tem marsikatero šalo na račun tega velezmogućnega moža izbili. A vendar se motite, gospod urednik, da si je dal on s tem popravkom spričevalo njegove omike, kajti on ni zmožen niti kaj takega skrpucati, ker se še dobro podpisati ne zna; ampak to mu je kak posvečeni mož skrpucal. — Pa saj ni čuda, kak razumen mož itak ni klerikalec, a naš župan pa kar nori za črno suknjo. Mislili si bode morda, zakaj pa izvolijo takega za župana? Tudi to ni čudno. Res je že večina naših mož potovala po svetu ter si pridobila vsakojakih skušenj. Ali doma le preradi ubogajo svoje žene, da volijo klerikalce za odbornike, ti pa potem najneumnejšega izmed sebe zberejo za župana, misleč si, tega bomo lahko komandirali in drugi zopet mi-

obeta, čez dve leti, ko bodo deželne volitve končane, bodo pa še papirji z načrti zginili na kakšne zaprašene police. Pa pustimo za danes druge ceste in železnico, ki jo grade že deset in deset let po dolini zdaj ti, zdaj oni. Pomudimo se nekoliko pri novi cesti, ki se namerava graditi od Škofje Loke, mesta, na poštajo I'rato. Ta cesta ne zadeva samo koristi mesta Škofje Loke samega, ampak škofjeloški okraj cel, pred vsem obe dolini, Selško in Poljansko. Da se nerodnost, ki so jo zagrešili nekdanji škofjeloški možakarji in tudi drugi vsaj deloma odstrani, je čisto prav, da se ta cesta popravi, oziroma prestavi. Pa s tem, ko se prestavi in odpravi najhujše klance, **še ni vse storjeno**. Za mesto bo že, a za dolini pa še prav malo, in za Poljansko bi rekli, toliko kot nič. Slišimo, kar imajo popolnoma prav, da se Selčani poganjajo, da se naj že iz Stare Loke izpelje cesta za pokopališčem na novo, ki se jo namerava graditi. S tem bi bila tem, kakor Staroločanom pot na kolodvor znatno prikrasjena in olajšana. Še veliko več vzroka, kakor Selčani, imamo in smemo Poljanci zahtevati, da se cesta, ko pride v Loko, izpelje po Spodnjem Karlovcu in po Spodnjem trgu. S prestavo ceste na kolodvor je nam salamsko malo pomagano. Ravno v **Loki** imajo naši vozniki največje križe in težave ter zapreke, ko s težkim vozom ne morejo skozi mesto, pravzaprav skozi mestne luknje. Kaj še te težko obloženi vozovi z dolgim lesom, in teh je še največ. Kletve in pridušanja, ki jih naredijo vozniki s takimi vozovi v Loki, ko morajo zdaj in tudi pozneje skozi Spodnji trg radi ovinkov in drugih nerodnosti, ne zbrisajo vse molitve škofjeloških samostanov. — Da bo imela ta cesta za nas kaj pomena, pravzaprav olajšave, se naj gleda, da se v Loki prenese v spodnji del mesta, še boljše bi pa bilo, če se že eno namerava, naj se odkupi tiste bajte v ozadju ter prestavi most. Na ta način ne bo pridobila le naša dolina, ampak še več mesto samo. Res bodo stroški s tem narasli, a če se že dela eno, naj se naredi še drugo. In gotovo je večje važnosti in večjega pomena to zadnje, kakor pa cesta sama. Stroški bodo res, a nadejati se je znatne podpore, posebno od strani dežele. Posebno še za to, ker so v Loki zdaj na krmilu možje, katerim bo **igrača pridobiti za to deželni odbor in deželni zbor**. Toliko se nam je zdelo potrebno, da povemo svoje mnenje o tej cesti. Može, bodi si potem že župan ali odbornik v Poljanski dolini, pa pozivljamo, da se vzamejo za to, saj bo naša dolina ravnotako plačevala kot drugi. In kaj bi bila Loka, če bi se enkrat obe dolini od nje odvrnili? Nič drugega, kot kloster. Tedaj je tudi dolžnost Ločanov, da gredo drugim na roko.

Notranjske novice

n Pevsko društvo »Planina« v Planini priredi veselico, združeno z vinsko trgovijo, dne 6. oktobra t. l. v dvorani gosp. I. Udoviča v Planini. Spored: 1. Josip Runjančič: »Lepa naša domovina«, poje društveni moški zbor. 2. Bellini: Simfonija iz opere »Norma«, proizvaja Majcenov sekstet iz Trsta. 3. Hr. Volarič: »Slovenski svet«, poje društveni moški zbor. 4. Strauss: Valček iz operete »Valčkov čar«, proizvaja Majcenov sekstet iz Trsta. 5. *.* »Mornar«, solospjev za bariton s spremljevanjem harmonija. 6. Smetana: M. Hubad: »Ljubica povej povej!«, poje društveni zbor. 7. Smetana: Sekstet iz opere »Prodana nevesta«, proizvaja Majcenov sekstet iz Trsta. 8. F. Štoka: »Ne kliči vraga«, burka v enem dejanju. — Po sporedu **vinska trgatev in ples**. Pri veselici in plesu sodeluje slav. Majcenova godba na lok iz Trsta. Začetek ob 4. popoldne. Vstopnina k veselici 60 v, sedeži 1 K, k plesu za celo noč 2 K. — Ker je čisti dobček namenjen za nov harmonij, se preplačila hvaležno sprejemajo.

n Iz Idrije se nam poroča: Kdorkoli zasleduje klerikalno gonjo, se mu studijo napadi, ki uničujejo napredno delo. Opozorjamo na primer na delovanje v mestnem zastopu in tozadevne klerikalne intrige, da o drugem niti ne govorimo. Kjer le morejo, škodujejo obrtnikom, obrekujejo naprednjake in zabavljajo na erar, čeprav imajo konsum in župnišče v cesarskih hišah. Pred nekaj leti so celo cesarsko zastavo s cerkvenega stolpa vrgli, za zahvalo jim je pa rudnik v cerkev in farovž luč napeljal. Po hišah imajo organizirane tercijalke, da poslušajo, kaj se v narodnih družinah govori; znani klerikalec pa celo neresnične trgovske informacije pošilja in posojilniške tajnosti izdaja, samo da bi naše napredne trgovce uničil. On je tudi raznašalec največjih laži in najostudnejšega obrekovanja. Tudi še dobro vemo, kako so pri neki volitvi našega pristaša Primožiča ponarejanja podpisov obdolžili. Ljudje, ki uganjajo zapuščinske sleparije za 4000 K pri fari in so celo duhovni, kar jim je že Naprej povedal pa so le tiho, hočejo nas sumničiti. Tudi brzojave baje prej dobijo, kakor napredno vodstvo. Somišljeniki, ogibajte se jih!

C. kr. rudniški paznik.

n Višek klerikalnih lumparij. Iz Dolov pri Idriji nam poročajo: Naše klerikalce v dna srca boli, ker so tako sijajno pogoreli pri zadnjih obč. volitvah in ker je županom izvoljen g. Štefan pl. Premereštein kljub njih brezštevilnih rekurzov. Sedaj iščejo povsod maščevanja proti svojim političnim nasprotnikom. Seveda se pa tudi povsod prav pošteno opečejo, a to jim nič ne koristi. Ni jim dovolj, da so enega svojega pristaša pripravili ob par stotakov. Sedaj so se spravili na našega

odločno naprednega pristaša in obč. svetovalca Urbana Bogataja. Naznanila sta ga namreč znana zagrizenca Matevž Kavčič in Janez Zajc, državnemu pravdništvu v Ljubljani, da je pokvaril, oziroma ponaredil za tuk. dopolnilne volitve podpis na pooblastilu za Janeza Eržena iz Veharš. To je pa popolna neresnica, ker za Janeza Eržena pri dopolnilni volitvi sploh **nihče volil ni s pooblastilom** in tudi **sam ni volil**. To bi Janez Zajc in Matevž Kavčič pač lahko vedla, ker sta bila pri vol. komisiji kot zaupnika S. L. S. navzoča. In odkrito rečeno, vemo, da se ne motimo, da sta to Zajc in Kavčič vedela, a kaj jima to mar, morda se pa le da kaj doseči, ako ne drugega, vsaj malo jeze, skrbi in sramote. A povemo vama, g. Zajc in Kavčič, da se tukaj zelo motita. Bodita prepričana, da bodeta to tako bridko občutila, da tega dolgo časa ne bodeta pozabila, kajti U. Bogataj bode za to vajno postopanje iskal zadoščenja pri sodišču, kjer bodeta dobila za to krščansko delo zaslužen plačilo. Treba je še samo konec preiskave, potem pa vama bog pomози. Čudno se nam zdi, da pusti soproga Janeza Zajca, znana in dosedaj obče spoštovana g. Marija Istenič-Zajc svojemu po baje njenem lastnem izreku duševno in telesno skoraj popolnoma uničenemu možu, da uganja take stvari. Saj bi ga kot nekdanjega svojega hlapca vendar lahko malo bolj brzdala in skrbela, da bi ji ne kradel ugleda in spoštovanja nekdanj tako ugledne in obče spoštovane hiše kot je bila še pred kratkim časom ravno ta v Lešetinci. Svet je dober, a po toči ne pomaga zvoniti, pravi star pregovor.

Zagorske novice

Pozivljamo pa vse člane, da se naroče na »Slovenski Dom«, ker odslej bomo **redno poročali** vse novice iz zagorske okolice in tudi marsikaj podučljivega za našega kmeta. Torej geslo vaše naj bode, kakor je tudi naše, da je »Slovenski Dom« naše oficijalno glasilo, **katero se razprodaja pri gosp. Dragotinu Korbarju, posestniku in gostilničarju v Zagorju.**

zg V nedeljo, dne 29. septembra je dalo »Gospodarsko napredno društvo« pred cerkvijo razglasiti, kakor smo že kratko v zadnji številki »Slovenskega Doma« poročali, da bode imelo vsako nedeljo poslovne ure od pol 8. do pol 9. ter bo šlo članom na roke v vseh zadevah: sodnijskih, političnih, davčnih, ravno tako se bo preskrbelo vsakovrstne prošnje in odposiljalo na pristojna mesta v vseh zadevah, nadalje bo posredovalo pri nakupu in prodaji gospodarskih potrebščin. Ravnotako bo lahko vsak član dobil strokovnjaška mnenja v vseh važnih zadevah n. pr. pri gradbi hiš in gospodarskih poslopij in drugih naprav, da bodo današnji moderni tehniki odgovarjale.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

Nato, ko so se kmetje razšli in grede domov so naš načrt odobraval, da je to jako pametno in koristno za kmeta, kajti dovoljkrat se pripeti, da se iz malenkostne stvari izcimi velika in nazadnje mora ubogi kmet plačevati, da mu slabo postane. Sedaj pa, če bode prišel vprašat k »Gospodarskem društvu«, si bo vse te stroške prihranil in povrhu še jezo in žalost in vse to ga ne bo nič stalo.

Naloga, katero je prevzelo »Gospodarsko napredno društvo« v korist članom, je v resnici težavna, a to ne straši nas, kajti društvo ima dovolj čilih in zdravih moči na razpolago, kateri bodo z veseljem delali v prid članom, ravnotako pa tudi računamo na člane, da nas bodo podpirali in nam v resnici podajali, odnosno nas tudi gmotno po svojih močeh podpirali.

Delokrog našega društva bode za sedaj: Zagorska, kotredeška in aržiška občina. O aržiški občini bomo danes omenili le na kratko, ker nočemo stvari, katere so bile že enkrat obelodanjene, premlevati, glede klerikalnega analfabeta Klobučiča, kateri je bil lansko leto zopet izvoljen za župana. Samo toliko omenimo, da so pri volitvi dobili socijalni demokratje tretji razred, drugi in prvi pa mešano napredni in klerikalni somišljeniki; da ni volitev izpadla v prid napredni večini, so bile krive zgolj samo osebne zadeve, kar se žalibože pogostokrat zgodi na deželi. Pri volitvi starešinstva je bil izvoljen, kakor smo že omenili, za župana klerikalni analfabet Klobučič, za njegovega namestnika pa socijalni demokrat G. Majdič, jako trezno misleč človek. Glavno roko je pa tu igral »veliki« Slomškar, nadučitelj Lužar na Izlakah. (K njegovemu delovanju na političnem polju se bomo pozneje še povrnili ter ga razgalili našim kmetom), da je bil zopet analfabet izvoljen za župana, mož pa ni imel najbrže časa, preštudirati občinski zakon in tu je zagrešil formalno napako. Sklicujoč se na to napako, so podali socijalni demokratje rekurz proti izvolitvi starešinstva in deželna vlada je razveljavila volitev, klerikalci z županom vred so se pa še pritožili na višjo instanco proti razsodbi ter mislijo na vsak način obdržati še analfabeta na županskem stolcu, kar se jim pa najbrže ne bo posrečilo, kajti če bi se to zgodilo, bi bilo to pač le v sramoto občini, v kateri sta dva moderna premogokopa in je poleg tega še letovišče s termalnim vrelecem. Upamo, da se bodo napredni in socijalno - demokratični odborniki zedinili in vrgli sedanjega župana, kar bo le v korist in prospeh občine.

Pri nas v Zagorju imamo med našo stranko gotovo osebo, kateri ne miruje »žilca«, da mora naše somišljenike napadati, najbolj mu leži v želodcu sedanji župan gosp. Tomo Koprivc. V »Danu« zabavlja, da se za nič drugega ne briga, kakor samo za kegljanje. Mi tu odločno zavračamo tako pavšalno sumničenje, ali

bolje rečeno obrekovanje. Dotični dopisnik naj se raje prej informira o delovanju sedanjega župana, potem pa, če je poštenjak, pa ne bo dopisoval laži v liste. — Kar se tiče delovanja sedanjega župana, bi pač mogel biti marsikateri občini za vzgled. — Dopisniku pa svetujemo, da naj bo raje pri miru, če pa ima v resnici resen namen, delati za blagor občine, naj pristopi v naš delokrog in če bomo videli, da so njegovi nasveti pametni in nesebični, jih bomo radi volje vpoštevali. Naš namen pa ni, delati osebno politiko in spletkariti v osebne koristi.

»Gospodarsko napredno društvo« apelira na zagorsko občinstvo, da bi prečitane časopise blagovolilo oddati vsako nedeljo od pol 8. do pol 9. v »Sokolskem domu«, ali pa blagovolilo naznaniti, da pošlje društvo samo ponje. — Zimski čas se bliža in kmet bo imel dolge zimske večere in kakor je znano, da rad čita svetovne novice, osobito sedaj, ker je tako kritičen položaj na Balkanu, da pa ne more si držati dnevnika, je pa ob sebi razumljivo, vsled tega se je predsedstvo društva odločilo, da bo svojim članom preskrbelo prečitane časopise. Upamo, da se bodo vsi odzvali našemu pozivu, kajti mesto da bi se po omarah ali po kotih valjali časopisi, naj gredo raje med željno čitajočo občinstvo.

Danes opozarjamo svoje somišljenike, da bomo poročali v prihodnji številki o cementni tovarni in prizadetih kmetih, katerim je povzročila omenjena tovarna veliko škodo in kako je tu zastopal klerikalni poslanec dr. Benkovič kot pravni zastopnik kmetov njihove interese.

Ostali slovenski kraji

o Vinska trgatev se je začela pri Sv. Križu pri Trstu splošno dne 2. t. m. Kapljica bode dobra, toliko prosekara kakor tudi brzomen. Torej, požurite se trgovci, se ne boste kesali, v Sv. Križ. Kdor želi pa, kakega pojasnila, naj se obrne pismeno ali ustmeno na Franca Valetiča v Svetem Križu pri Trstu. On mu pojasni drage volje brezplačno vse potrebno.

o Najbolj vinorodni kraj na tržaškem ozemlju je Sv. Križ ob morju. Tu se vrši velika trgatev že cel tekoči teden. Vas ima nenavadno živahno lice; človeku se zdi, da je v sejmu. Iz drugih vasi tržaške okolice, s Krasa in od drugod, je videti polno brhkih trgačev obojega spola, ki nepretrgoma prepevajo lepe slovenske narodne pesmi, dasi je njihovo delo, zlasti nošnja grozdja iz brega, jako naporna in to tembolj, ker tudi vreme ni baš ugodno. — Misli se je, da bode letina boljša, kakor je v resnici. Kar je pa belega grozdja, »prosekarja«, je letos nenavadno sladko; kvaliteta prosekarja bo torej, kakor se sodi, izborna, da, boljša kot lani. Beli prosekar se bode prodajal, kolikor je mogoče do sedaj dognati, po 46 do 50 K hl. Na-

tačno te seveda še ni. Patenturani posredovatelj za nakupovanje mošta v Sv. Križu je gosp. **Ivan Verginella, po domače Kana.** Toliko na znanje raznim gg. vinotrčcem s Kranjskega in drugod.

o V Nabrežino je prišel dne 1. t. m. nov dušni pastir Ivan Vodopivec, kateri je služboval do sedaj v Kanalu na Goriškem. Zanimivo je, da je tudi njegov prednik, kurat Angel Čargo, ne preveč vesellega spomina, prišel v Nabrežino iz Kanala. Radovedni smo, kako jo bo ta vozil, kajti Nabrežinci so dobri ljudje, to je pokazal lep sprejem, katerega so priredili novodošlemu gosp. Vodopivcu; samo preveč šikanirati se ne puste. O tem bi znal največ povedati bivši kurat Čargo. Začetkoma je nameraval priti v Nabrežino nek Franke iz Štjaka, rodom baje Ljubljčan, a se je pozneje iz lahkomisljivosti vzrokov premislil ter prepustil to mesto gori navedenemu tovarišu iz Kanala. Želeti bi le bilo, da se bi nabrežinska občina na čelu ter učiteljstvo s šolsko mladino vred ne kesali, ker so novemu, baje malo znamenemu gospodu, tako kadili... Vederemo.

o Oni Semolič, o katerem je »Slovenski Dom« pred kratkem poročal, da je bil zadet v hrbet od nekega avtomobila v Sv. Križu ob morju in katerega so hudo poškodovanega odvedli v tržaško bolnico, je pretečeni teden prišel domov v Brestovico na Krasu. Mož, ki je že 60 let star, hodi zelo težko ter ostane za delo menda vse svoje žive dni nesposoben. Ubogi mož! — Šofer omenjenega avtomobila jo je — kakor je bilo že v »Slov. Domu« omenjeno, popihal. Govori se pa, da bode gospodar dotičnega avtomobila vso škodo poravnal, v kolikor se to pač da. — Malo več previdnosti toliko od strani občinstva, kolikor od strani avtomobilistov, ne bi škodovalo.

Razno

*** Slepar v duhovski obleki.** Z Dunaja poročajo: Več mesecev je stanoval v nekem hotelu v Leopoldstadtu neki možki, ki se je imenoval »pater Nikolaj David Tutus«. Nosil je vedno obleko grškega duhovnika. Navzlic temu je pa zelo razuzdano živel. Večkrat je odpotoval. Ljudem se je tudi čudno zdelo, da je večkrat dobival po pošti večje denarne vsote. Dobival je tudi pisma v kaldejskem jeziku. Kmalu se je zdel tudi policiji sumljiv. In ta je dognala, da so ga iztirali iz Krakova, ker je neupravičeno nabiral milodare. Med tem časom je pa pater Tutus izginil z Dunaja. — Dne 1. septembra se je vrnil iz Brna. Drugi dan so ga prijeli. Pri hišni preiskavi so našli nekaj mašne obleke, več ponarejenih dokumentov in pečate metropolita in nadškofa matainskega v Kurdistanu. Mož je imel pa pri sebi tudi razno orodje, kakršno rabijo vlomilci. Najbolj čudno orodje

slijo, ta nam ne bo mogel učenosti očitati. V čast Semičanom bodi povedano, da Plut ni bil **z večino izvoljen**, kot se je pisalo ob volitvi, ampak je **žreb za njega odločil**. Kako je omikan župan Plut, priča najbolj naslednja zgodnica: Ko se je začela graditi železnica, oziroma predor, zgradilo si je podjetništvo Wiederman & Ko. malo lopo za provizorično pisarno. Kar pridrvi nekega dne g. župan v to pisarno, seve, brez da bi potrkal, ter začne nad tam se nahajajočima inženirjema vpiti, češ, kdo je dovolil postaviti to barako, da se mora takoj podreti itd. Gospoda se spogledata, gledata župana in se začneta izgovarjati: saj je podjetništvo svet kupilo. Župan pa je zagrozil dalje, kot da je obseden, tako da sta gospoda že sumljivo gledala na vrata, nakar ga je vendar eden vprašal, **kdo da je**, nakar se Plut šele seveda sebi primerno predstavi kot župan. Gospoda sta se spogledala in nasmejala. Sedaj bosta gotovo okoli po svetu pravila, kak župan zastopa toli obširno občino Semič.

o Dolenjske novice o

d Škocijan. (Razno.) Sodeč, ker smo tako utihnili s škocijanskimi novicami, da smo že popolnoma zaspali — spimo sicer res, a to spanje ni nevzdravno, kakor bi cenjeni čitatelji mislili — potreba je le šop kopriv in tu pa tam malo podrezati, pa bo šlo. Upamo, da bo kmalu imela Ciril - Metodova podružnica svoj **občni zbor** in še veselico po vrhu. Pri toliki zaspanosti ne smemo več zahtevati, a čas pa že bil, da storimo svojo sveto dolžnost, ali naj mar še v naprej nosimo krajcarje in groše na farovši pod? Ako ima kmet za take stvari groš, tembolj ga bo mikalo na naše prireditve! Malo v roke pljuniti, kakor pravi Jože, pa bo šlo. — Kakor **zadnji semenj**, že ni bil dolgo nobeden obiskan v tako ogromnem številu! Promet je bil kaj živahen — kar so posebno pripomogli tujci-inozemci, ki so prišli v prav velikem številu kupovat. Cene so bile za jesen precej visoke! Da so gg. župnik Zaman, Komljančev Jože, da še celo g. Selak (kar je nam neumljivo, da je zašel tako daleč), šli s tako bando na Dunaj gledat, koliko je ura, je umevno! Jože si že lahko privoščiti tak »špektakel«, on zna profitirati, da pride zastoj na Dunaj, posebno mu gre od rok, ko je potreba narediti kak račun, kakor n. pr. ženski, ki je naročila pri njem slamo-reznico. To je ljubezen do kmeta, kaj ne Jože et consortes!? — Čuki so srečno pri-rajžali s svojimi »komedijami« na farovški pod, kmalu bodo v hlevu! — **Po Tone-tovem receptu naj ima že vsak smrkvavec revolver** namesto prsta ali pa »cuzel« z mlekom v ustih. Kdaj te bo, Tone, sv. Duh obsenčil? Menda nikoli!

d Iz Tržišča. Dopisun »Domoljuba« se neprestano zaganja in zaletuje v vsem priljubljenega gosp. Jelenca in v telovadni

odsek »Sokola« v Gabrijelah. Vedno, skoziinskozi je pisal »Domoljub«, da bo »Tonetova sovarija« (tako namreč zna imenovati župnik) umrla. In tudi je že en »Domoljub« prinesel novico, da je »Sokol« v Gabrijelah mirno v gospodu zaspal. In glej ga spaka! Saj pravim, da človek obrača, bog pa obrne in tako se godi tudi z župnikom. Kakor je vedno pisal v »Domoljubu«, kako se godi s »Sokolom«, kar pa ni bilo res, tako se je sedaj »zabrinu . . . u«, da bo šla tržiška čukarija rakom žvižgat. Čuki so se začeli puntati in nočejo hoditi več v svoje gnezdo, le še dolgi Blažič, »Farucelj« in par najmlajših najdeš tam v tisti čukarski kleti. Lep uspeh! Lep napredek! Gosp. župnik! Zato pa: Jezik za zobmi, pometajte pred svojim pragom. In ti »farucelj«, pa si le zapomni, da te bo vsa tvoja blamaža še bolj napenjala, kot je nekoga »jega dni«, ker ni vedel, koliko drži njegov želodec in je preveliko mero črešenj pojedel. Zato pa ti svetujemo, da tudi ti raje doma ostani za pečjo in ne nosi čenč od starih bab župniku na nos in videl boš, da bo bolj prav; mir bo in dobro se bomo razumeli.

d Popotnik Trebnj - Št. Janž. Pa naj po dolgem zopet vzamem v roko svojo drenovko in potno torbico, da vidim kaj se je vse prenovilo v letošnjem letu, kako se svet razvija in izobrazuje. V Trebnjem sem šel najprvo v gostilno z namenom, da se malo pokrepčam. Stisnil sem se v kot, ker bal sem se, da bi me kdo ne izvolal in šel povedat v farovž gaspudom, da sem liberalen popotnik, ker gotovo bi mi potem s svojim »žegnam« poslali vse ta hude nesreče nad mene in nad mojo »žlahto«. Prišel je tudi za menoj en star možicelj in vsedel se je ravno k mizi, kjer sem bil jaz. »Buh dej« mi ta nazdravi s svojim kmečkim pozdravom. In ko mu jaz odzdravim, sva se kmalu menila tako živahno, kot dva največja prijatelja. Povedal mi je, da je kaplan enega tam notri iz Gorenjskega najel, da je na mestu njega kaplana špilal, on pa, da je šel na Dunaj na uro gledat in tudi en par »čukcov« je vzel s seboj. Ljudje imajo res preveč denarja, da gredo tje na cesarski Dunaj boga častit, ko ga imajo tu v domači cerkvi, tako mi je dohtiral možicej. No, jaz sem mu pritrjeval, ker sem videl, da ima mož prav in slednjič sem račun plačal in mahal sem jo proti Mirni kar peš. Na Mirni pa sem se bal očkata, da bi me napodili tako, kot lansko leto in zato sem se skrbno izogibal farovža. Videl sem čez cesto tir rudarskih vagonov. Zvedel sem, da imajo sedaj vse zaprto, ker jim je zmanjkalo tistega, ki »izpod palca uide«. No mislil sem si, kot je Flaschot »fračke« uganjal in zvijal v Krmelju, tako je tudi na Mirni vse skupaj zafural v blato. Je že tako, da nepridiprav ne bo nikjer nič pri-da ukrenil. Kakor že rečeno, boječ se »farovškega očkata«, se nisem upal na Mirni nič dolgo muditi in zato sem jo hitro »po-

bremzal« dalje. Med potjo sva prišla skupaj z enim fantom, ki je bil za vse fejš fant, samo čuk je bil. Rekel je, da imajo na Mirni Kat. Slov. Izobr. društvo že deset let in rekel je da:

res je lepo društvo bralno
al na Mirni je zaspalno.

Dejal je, da letos so mislili napraviti spomladi desetletnico društva. Ker pa je »oček« brihtna glavica, je takoj »pošnil«, da ne bodo prinesli ljudje dosti »penizev«, ker jih je mraz poparil. Se bodo ljudje že spametovali, da ne bodo nosili več gospodom iz farovža v žepe, sem si mislil — in nato sva se razšla, on proti Veseli gori, jaz pa proti Št. Rupertu. Takoj v Št. Rupertu sem srečal lepega in zalega fantiča in zapazil sem, da ovratnika nima pod brado zapetega, ampak zadaj v zatilniku in zato sem »pogruntal«, da mora to biti Štrajhar. Zvedel sem vse, kako ta Štrajhar gospodari Št. Rupert, pa ne povem sedaj, ampak prihodnjič. Na svidenje!

d Iz Št. Janža. Kako je že bilo? Ej, saj veste, kako. V torek bo procesija na Kal, da bi nam ljubi Bog dal potrebnega **dežja** — ej, lepega vremena. Saj ste slišali, da so tako na prižnici oznanili nekoč. »Od-pustke« z Dunaja kot spomin na evharistični shod ste dobili, preljudi Šentjanci, v nedeljo teden kar raz prižnice. Kako »sladke« so pravili naš »apostolski« župnik. Pa »odpustki« niso zastoj. V nedeljo je bilo oznanjeno, da se začne bera. Bera, kako lepa beseda za Šentjance! Ali ste že pozabili, kako smo capljali pred tremi leti v Krško in župnik, kaj je dose-gel? No, pa oni je šel, in ta hoče vpeljati čisto nov red tudi pri beri. Bere nima nikoli noben župnik dosti, če bi mu dali vse svoje pridelke, in naš tudi ni zadovoljen s tem, kar so drugi hvaležno spravili v bi-sago. Povedal je, da mu bodo morali dati to, kar mu menda po njegovi rajtengi gre — namreč pšenice za 1200 K več, kakor drugim prejšnja leta. »Od kočarjev zahte-vam 8 bokalov mošta«, so djali gospod. Škoda za vas, gospod župnik, da ste že eno leto pri nas, pa so vam razmere tako zelo malo znane. Ali ne vidite, da je velika večina vinogradov opešala in da novi zelo malo še rode, nekateri pa še rigolati niso začeli. Letine so, posebno vinske, **že par let zelo slabe**, in vi hočete imeti mošt. Ali je to krščansko usmiljenje? Saj se nekda-nji graščaki niso bili tako silni. Ja hudirja, kje bomo pa jemali, če ni!? Pusite za en čas svoje »rajže« in stopite raje po vino-gradih, poljih in travnikih, in pogledjte, kakšna je letina! Človek, ki ga ni nikoli doma, ne more vedeti, kako je doma. Hočete tudi predivo! Kdo pa še seje lan dan-danes? Kje se še vrti kolovrat v zimskih večerih? Tisti lepi časi so minuli. Pridelka torej ni, ampak vi ga hočete imeti. Res, lep kmečki prijatelj ste! Vedno ste nad nami. Zdaj za popravilo te cerkve, zdaj za zgradbo nepotrebne Čukarije, ali kakor mi pravimo mesto dvorane — »dolga ra-

na, ki nas bo menda še bolela, zdaj zopet bera pritiska na nas! Za vse to nas pa lepo »tolažite« raz lece, da smo kar ginjeni. Koliko je duhovnikov po svetu, ki se brigajo le za to, za kar so poklicani, pa jih imajo vsi farani brez razlike strank radi, in dobe potem kar hočejo. Poznamo pa tudi take, ki se vtikajo v take stvari, o katerih nič ne razumejo, se potepajo vedno po svetu in se kregajo pijani po gostilnah pozno v noč. Ker jim ne ostane potem časa za učenje pridig, stresajo surovost na prižnici in izpreminjajo besedo božjo v politične govore in božje službe v politične shode. Torej zdaj ob priliki bere lahko pokazete, ali ste res naš kmečki prijatelj, ali pa vam je mar le lastni globoki žep!

d Iz Št. Janža. Živinorejsko vprašanje. Kdaj je najbolje spravljati iz zadružnih pašnikov živino na dom? Odgovor: Takole bolj za hladom, ali pa še kasneje, da živini ne blišči. Skušnja kaže, da je najbolje tako delati, ker sicer pri belem dnevu vidijo ljudje, v kakih »strokovnjaških« rokah je marsikatera živinorejska zadruga.

d »Dobroželjnost« šentanskega župnika Bajca. Kakor že znano, imamo pri nas župnika z bisago brez dna. Ta župnik je v posnemanju podoben Kristusu le v tem, da je tudi premoženjsko reven bolj, kot drugi župniki. Da je pa tak, je sam kriv, ker ne more trpeti svetlih kronic v žepu, temveč jih po cele noči spreminja v vino, jih zakvarta, potuje za nje po več dni in na razne nepotrebne »strani« itd. Ker vse drugo počenja, samo to ne, kar njegov poklic po Kristusu zahteva, in ker se dostikrat v župnišču le toliko časa drži, da se naje, nima časa pridig študirati. Zato nam pa nedeljo za nedeljo čita iz katekizma krščanski nauk, katerega obenem spreminja v politiko. Kadar ga pa slučajno pozabi, nas zmerja s priimki, kakoršni pristojajo le njemu. Na nedeljo, ko je škof menzo blagoslavljal, je bila še najboljša njegova pridiga, ker je vedel, da je škof v cerkvi, pa še ta je bila taka, da se je baje škof izrazil: to ni vse skupaj nič vredno! Če bi škof prišel k njegovi pridigi tako, da bi Bajec za to ne vedel, da ga posluša, prav gotovo bi v omedljevico padel, ker bi ne vedel, kako bi se nad njim maščeval. V nedeljo, dne 22. t. septembra t. l., smo ga imeli zopet priliko spoznati, kakšen blagor razliva tarnajočim faranom. Dejal je v svoji pridigi: »Hvala bogu, da letos ne bo toliko vina, kakor druga leta, in še tisto bo kislo, da ne bodo ljudje tako po shrambah pili.« Prepričani smo, da zamore take besede govoriti le človek, ki mu je gospodarski uspeh vinorejcev deveta briga. Ne smemo pa zraven pozabiti posebno tega, da je tako govoril župnik, ki si privoščil najboljšega vina toliko, da ga lahko s prstom doseže. Naslednjo nedeljo je pa oznanil bero: »Posestniki dajejo: mernik pšenice, pol mernika ovsa, konoplje, predivo in seno. Kajžarji pa po 8 bokalov mo-

šta. To bero ne prosim, ne beračim okoli vas, ampak jaz **to zahtevam**. Kdor ne bo dal, **ga bom pa tožil**. (Ali je Kristus tudi letal po sodnijah?) — Kakšnega obsojanja je tak človek vreden, ki gleda, da ima le sam za svojo, nikdar sito malho, dovolj, drugi pa če tudi gladu konec vzamejo, naj sodi ljudstvo samo! — Ljudvik! Veliko gromenja, malo dežja! Ne boš ne z nami tako pometal, kakor si misliš! Ti si **radi nas tukaj in ne mi radi tebe!** Če ti ni prav, pa pojdi, od koder si prišel. Tako je, pa nič drugače!

Prizadeti.

o Gorenjske novice o

g Gasilci, pozor! Prostovoljno gasilno društvo v Cerkljah pri Kranju priredi v nedeljo popoldne, dne 6. oktobra 1912 vrtno veselico. Klerikalna glasila tamkajšnjih zagrizencev delajo velikansko reklamo, da bi se kolikor mogoče najmanj društev, zlasti pa občinstva, udeležilo te prireditve; a upamo, da so s to reklamo navdušili ravno vas, da se držite gesla: »Bližnjemu na pomoč!« in da boste na dan veselice **mno-goštevilno prihiteli v prijazne Cerklje**, — kajti klerikalci mislijo popolnoma zatreti tamošnje gasilno društvo, ker ni klerikalno. Prvikrat so morali veselico preložiti, ker so klerikalci nalašč na isti dan napravili **procesijo** v spomin evharistične procesije na Dunaju, in za to nedeljo so nalašč priredili tudi **veselico**, kljub gasilski veselici, da bi imelo gasilno društvo manjšo udeležbo. — Na pomoč!

Cerkljanski gasilec.

g Iz soriške občine. Dne 25. oktobra izvršil se je zadnji akt tukajšnjih občinskih volitev, namreč volitev župana. Kakor je bilo pričakovati, tako se je tudi zgodilo in sicer v veliko žalost Hlipku in Zgubu na Zalem logu. Hlipk je bil že popolnoma uverjen, da nobeden drugi ne sme biti župan kot on, ker se je tudi največ za to pehal, pa so ga njegovi najzvestejši prijatelji Davčarji a la Močnik pustili na cedilu in mu spodnesli županski stolček; nam se je smilil, ker je bil tako razočaran, pa mu pri najboljši volji niso mogli pomagati. Pri volitvi za župana je dobil celo dva glasa, nesreča bila je le ta, ker je baje on tudi sam sebe volil, drugače bi bil **enoglasno izvoljen**. Njegov boljši tekmeč je bil Mlinarjev Gašper. On bi bil po sodbi njegovih pristašev najboljši, ker vso modrost in učenost zajema iz »Domoljuba«, saj se je njegov brat Urban sam izrazil, da Gašper vsak »Domoljub« tolikokrat prebere, da se ga na pamet nauči, mislili so si pač, kdor je enkrat tak učenjak, potem je za župana že popolnoma sposoben. Ker pa Davčarjem tudi Gašper še ni bil zadosti učen, zbrali so si v Sorici neko visoko osebo. Prvi pogovor glede volitve župana imeli so kar na cesti. Priliznjeni Močnik je letal okrog odbornikov in jim strašno na dušo pihal, da naj volijo župana, katerega

on predlaga, in res jih je dobil toliko na svojo stran, da je bil potem župan z **enim glasom večine izvoljen**, pa le za to, ker je tudi **sam sebe volil**. Najbolj pokonci pa hodi nevopečeni odbornik, vrlo katoliški Zguba na Zalem logu. Ta glavni steber S. L. S. bo že navil ušesa prevzvišenemu škofu Antonu Bonaventuri, ker nam je takega župnika poslal. On trosi stvari okrog, da jih mi niti ne verjamemo. Vendar je to stvar njegova, župnikova in škofova. Ako novi odbor drugega ni dosegel, je to, da brez Zgube in Močnika obstati ne bo mogel.

g Iz Selške doline. V nedeljo smo obhajali cerkveno žegnanje pri Sv. Tomažu, oziroma tudi na Praprotnem, toda brez maše. Ker je Sv. Tomaž na precej visokem hribčku, se najbrže našim duhovnim pastirjem premalo plače zdi, da bi šli maševat ta dan; čudno je, **da še po bero pridejo**, ker je tako daleč. In stari ključar tudi ne bo naklonjen maši pri Sv. Tomažu, ker ga pevci stanejo deset kron, zraven tega pa še njegovi pevci peti ne smejo, da drugi pevci pojo. Gosp. župnik ne pride maševat, ker se mu od gotove strani nosi na nos, da se pleše po gostilnah. Kakor se sliši, je pa večina ljudstva zadovoljna, da ni maše, **ker je tudi plačati ni potreba**. — Čudne razmere so sedaj v Selški fari. Včasih smo imeli duhovne, da so šli vsaj v žegnanjih maševat v hribe k podružnicam, sedaj jim je vse preveč. Edino kadar je čas za bero, takrat se nas še spomnijo. Po podružnicah bi kmetje radi kaj napravili za cerkev, pa ne morejo: kar pride ofra, župnik vzame, pa gre z njim, kakor je bilo letos, ko so se napravljali drogi pri banderju, in je bil v ta namen ofer. Kakor se je pa slišalo, je pa droge naročil en narodnjak. Starši ključar gre baje k gospodu župniku, rekoč, da se palce ne smejo od ofra plačati, kdor jih je naročil, naj jih plača. Vprašamo pa gosp. župnika, zakaj ravno k Sv. Tomažu ne gre maševat, ker se sliši, da po drugih podružnicah ravno tako plešejo, mogoče še bolj, pa imajo ravno tako mašo. Kakor se vidi, imajo pri Sv. Tomažu drugega Boga, kakor po drugih podružnicah. Mislimo, da župnik zlasti za to ne mara iti maševat k Sv. Tomažu, ker ima malo ovčič in so skoraj sami kozli.

g Iz Poljanske doline. Pri nas je zadnji čas veliko govorjenja o cestah, ki se imajo graditi v dolini in le to zvezati tesnejše z ostalim svetom in pospešiti promet iz doline med svet. Iz tega namena so pogosti tudi obiski gospodov poslancev v dolini, kakor gospoda Jarca in drugih; manj seveda Demšarja-Čoča. Čemu bi hodil in se trudil za to čast, ko so ga že njegovi klerikalni somišljeniki zavrgli med staro šaro. Pa ne samo poslanci, tudi deželni inženirji kaj pridno merijo in delajo načrte po raznih stranskih dolinah in grapah. Merjenja in načrtov bo dosti, a drugega pa prav malo ali pa prav nič. Zdaj se vse

je bila pa železna škofova palica, ki se je pa lahko rabila tudi kot vlomilno orodje. Ko so ga aretirali, je pater Tutus povedal, da je njegovo pravo ime Nikolaj David. Rojen je bil l. 1870. v Mativanskem vili-
jetu v Kurdistanu in je kaldejski duhovnik. David trdi, da ga je metropolit v Muti po-
oblastil, da nabira milodare za ondoto si-
rotišnico. Pri njem so dobili tudi več foto-
grafij, ki ga predstavljajo kot misijonarja
med zamorci. Policija pa je dognala, da so
te fotografije sestavljene iz drugih foto-
grafij. Imel je tudi svoj kontokorent pri ne-
ki gališki banki. Izročili so ga deželnemu
sodišču.

* **Avtomobilska nesreča.** Iz Merana
poročajo: Na Štillserskem pasu je neki av-
tomobil na zamrznjeni cesti zdrčal ter pa-
del 80 m globoko. Voz se je popolnoma
razbil, šofer pa težko ranil. Pasažirji, dva
Italijana, dr. Galle in Arman, in dve dami
so k sreči nekoliko prej izstopili iz avto-
mobila. — Iz Monakovega poročajo: Na
potu iz Pariza v Wiesbaden je v bližini
Puchheima z avtomobilom ponesrečil
54letni rentir Alfred Pick s svojo ženo.
Avtomobil je zavozil v neko drevo ter se
popolnoma razbil. Pick in njegova žena
sta odletela iz voza ter se težko poškodo-
vala. — Iz Pariza poročajo: Blizu Tou-
lona se je prevrnil avtomobil arhitekta
Nenota, zgraditelja Sorbonna. Arhitektova
soproga se je ubila.

* **Oficijalna statistika avstrijskega
morskega ribištva** izkazuje sledeče: Ujeli
so 43.319.925 rib, katerih skupna teža je
znašala 10.960.895 kg. Ujete ribe so bile
vredne 8.856.247 K. Število in skupna ce-
na ujetih rib sta letos v primeri z lanskim
letom padli, to pa je največ zaradi tega,
ker je bil letos izredno slab lov na sardine
in sardele. Poleg tega so ulovili letos av-
strijski ribiči 365.859 morskih pajkov, zna-
nih pod imenom »grancievoli«, v vredno-
sti 157.034 K, in 74.086 norveških morskih
rakov, znanih pod imenom »scampi«, v
vrednosti 146.099 K. Lov na ostrige izka-
zuje 3.078.340 ostrig, ki so vredne 63.178
kron. Lova se je udeležilo letos 16.879 ri-
bičev s 5288 ribškimi jadrenicami in čolni.
Skupna vrednost vsega ribiškega orodja s
čolni vred je znašala v minulem letu šest
milijonov kron. Najizdatnejši je bil letos
lov na jegulje, ki izkazuje izdaten napre-
dek proti lanskemu.

Slovakinje.

Slovaške žene imajo že 32 let društvo
»Živena«, ki ima 29.000 K premoženja in
izdaja svoj list enakega imena. Članov ima
269. Društvo prireja razen tega, razstave
ročnih del, narodopisnih zbirk itd. Sedaj
je izročilo društvo delo za narodno obrt
novi delniški družbi »Lipa«, ki ima 50.000
kron delniške glavnice. Lani je društvo
prodalo raznih izdelkov narodnega kroja
čez 27.000 kron in imelo 2800 K čistega do-
bička. Izdelke prodaja v kopališče Luka-
čovice, Karlove Vare, Budapešto in Opa-
tijo. »Živena« bi rada ustanovila slovaško

gospodinjstvo šolo, toda v kljub mnogolet-
nim poskusom madžarska vlada Slovaškom
niti gospodinjstvo šole ne dovoli.

gs **Koliko prašičev se redi po večjih
državah?** Po zadnjem štetju so na prvem
mestu Združene države v Ameriki, ki rede
okoli 48 milijonov prašičev; za njimi pride
Nemčija z 22 milijoni in Avstro-Ogrska z
13 in pol milijoni in Rusija z 12 in četrt
milijona. Te države so na prvem mestu,
dočim so vse ostale države precej zadaj v
tem oziru. Francoska šteje 7 in četrt mil.
prašičev, Kanada 3 milijone, Vel. Brita-
nija 3 in pol mil., Italija dva in pol mil.,
Španija 2 in pol mil., Rumunija, Danska,
Argentiniya, Belgija, Portugalska in Šved-
ska pa rede od 1 do 2 mil. prašičev. Vse
ostale države pa štejejo manj kot 1 mili-
jon prašičev. Vseh prašičev na celim sve-
tu pa je okoli 130 milijonov.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.

Listnica uredništva.

N. N. Šenčur. — Brezimni dopisi ro-
majo v koš. Napišite Vi sami kaj pamet-
nega o tem in se — podpišite, list je v tem
slučaju Vam ravnotako na razpolago, kot
komu drugemu. Pozdravljeni!

Iz Poljanske doline. Hvala lepa! Tak-
šne vrste gospodarski članki so posebno
dobrodošli. Pričakujemo z veseljem ob-
ljubljeno nadaljevanje.

Zagorje. Uredbo številke zaključimo v
četrtak ob 6. zvečer. Pismo sledi, ko po-
iščemo primerne informatorja.

Semič. — »Skušnjave«. Kot vidimo,
se tičejo »skušnjave« čisto osebnih zadev.
Pustite jima veselje, naj se imata rada,
dokler sta mladega srca. Napišite kaj bolj
splošnega.

»Hajdrih.« — Izročili upravništvu v
rešitev.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 28. septembra 1912.

Gradec: 41, 11, 52, 17, 3.

Dunaj: 44, 69, 84, 68, 61.

Dvignjene v sredo, dne 2. oktobra 1912.

Brno: 84, 17, 21, 57, 3

Priporočam svojo veliko zalogo

čevljev

od navadnih jako trpežnih do naj-
finejših, kakor tudi **lovskih in te-
lovadnih čevljev**. Dokolenice
(gamaše) in **galoše** vedno v zalogi.
Na zahtevo tudi po meri.

**Popravila cenj. odjemalcem točno
in solidno.**

Z odličnim spoštovanjem 53

A. OMERZA

izdelovalec in zaloga čevljev
v Krškem.

*Lastna lovarna
ur v Svici*

1887

Zahtevajte **JUBILEJNI CENIK** "zastonj"

1912

Fr. Čuden, Ljubljana.

FLORIAN

prijatelj moj,

Gre na vsako pot z menoj!

Ker se večkrat z njim krepcam,
Vedno zdrav želodč imam!

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Pazite na pristnost!
Posebno na kolodvorih!

Postavno varovano.

Ceno češko posteljno perje

1 kg sivega očiščenega
2 K, boljše K 2.40, napol-
belo K 3.60, belo K 4.80,
prima mehko K 6.—, vele-
prima K 7.20. Najboljše
vrste K 8.40, snežno belo
perje K 9.70.

Izdelane postelje iz neprodirnega rdečega
modrega, belega ali ru-
menega postelnega nankinga izvrstno
napolnjeno! Pernica ali blazina, 180 cm
dolga, 116 cm široka K 10.—, K 12.—,
K 15.— in K 18.—, 2 m dolga, 140 cm
široka K 13.—, K 15.—, K 18.—, K 21.—.
Zglavnik 80 cm dolg, 58 širok K 3.—,
K 3.50 in K 4.—, 90 cm dolg, 70 cm širok
K 4.50, K 5.50 in K 6.—. Nepovoljno se
zamenja ali denar nazaj. — Natančni
ilustrovani cenik gratis in franko. 54
Benedikt Sachsel, Lobes št. 957, pri Plznju na Češkem.

Kri! in dober zajutrak dosežejo odrasli in otroci, bolni in zdravi. Polovico stroškov prihranite
Moč! v gospodinjstvu na kavi, sladkorju in mleku, ako pijete **SLADIN**,
Zdravje! to je dr. pl. Trnkóczyja **SLADNI ČAJ.**

En zavoj velja 60 vin. Dobiva se povsod. Po pošti se naroča najmanj pet zavojev po povzetju pod naslovom v glavni zalogi.

Lekarna pl. Trnkóczy
 v Ljubljani zraven rotovža.

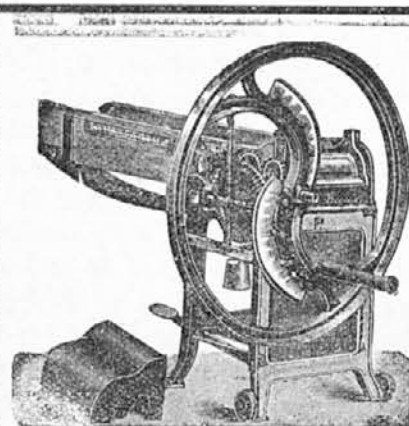
10 zapovedi

za kmetovalca in 10 zapovedi za zdravje, vsake posebej na papirju tiskane, dobi vsak človek zastonj, tudi po pošti, ako po nje piše v lekarno Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani.

Spretnega

Čevjarskega pomočnika

sprejme takoj v trajno delo
 Lukek Franc, čevjar v št. Rupertu, Dolenjsko.

Trgovina z železnino in
 poljedelskimi stroji.

Fr. Stupica v Ljubljani

priporoča 37

svojo veliko zalogo poljedelskih strojev
 najboljše sestave kakor:

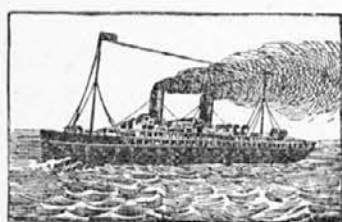
Deernig - kosilnice, obračalnice, grablje, benzin motorje za poljedelstvo in malo obrt, plugi, brane, silomoznice, čistilnice, preše za mrvo, grozdje in sadje po znano najnižjih cenah.

Velika zaloga raznovrstn. eleznine, orodja itd. cementa, traverz, šin in vseh v železnino spadajočih predmetov.

Ceniki na zahtevo brezplačno

Ceniki na zahtevo brezplačno!

SAMO 6 DNI! z brzoparniki Francoske družbe. Edina najkrajša vožnja čez

brzoparniki

»La Provence«, »La Savoie«,
 »La Lorraine«, »La Toureine«,
 »Rochambeau«, »Le Chicago«.

Vozni listek za Ameriko in nazaj v staro domovino, po najnižji ceni. Izdaja vozni listkov po vseh železnicah, prirejanje zabavnih vlakov.

Vsa pojasnila letotam radovoljno in brezplačno.

HAVRE NEW-YORK

Veljavni vozni listek za vse razrede franc. linije dobiš le pri

ED. ŠMARD

oblastveno potrjena pisarna
 Ljubljana, Dunajska cesta 18
 nasproti gostilni »pri Figovu«.

Vozni listek za Ameriko in

Domače podjetje!

Lastna tovarna!

Priporočilo!

Ozirajte se pri nakupovanju oljnatih barv, lakov, firnežev in vseh v barvno stroko spadajočih predmetov na domačo tvrdko

48

Premrl & Jančar,

Ljubljana, Dunajska cesta 20.

Kolodvorska ulica 18.

Ceniki brezplačno!

Najboljša kakovost!

Najnižje cene!

Priporočamo našim Kolinsko cikorijo
 gospodinjam iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

F. P. VIDIC & KOMP., LJUBLJANA

tovarna zarezanih strešnikov
 ponudi vsako poljubno množino pat. dvojno zarezani

strešnik - zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom „sistem Marzola“.

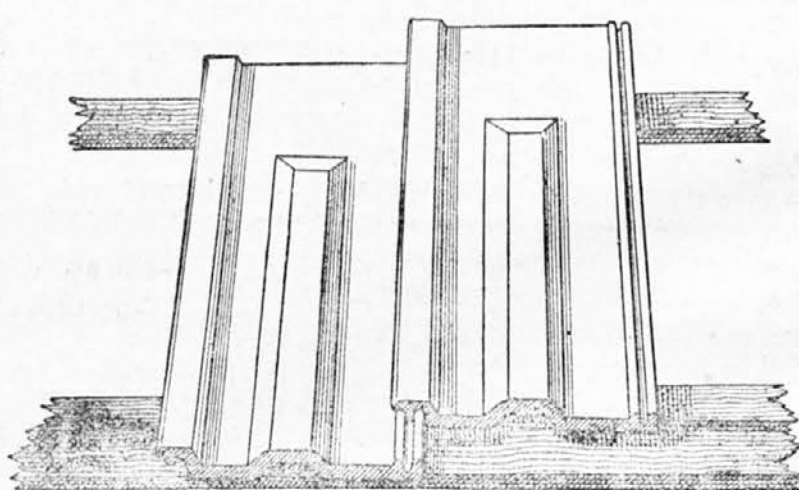
Brez odprtin navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti.

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis.

Spretni zastopniki se iščejo.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica šteč. 2., lastna hiša.

Obreštuje vlogé na knjižice s 4 1/2 %, v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svoj polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 800.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuji denar. Promet na leto čez 1000 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkvalitetnejše.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.